

CONVO

KNNV afdeling Utrecht

Winter 2025

Sponsoractie Jubileumboek
Excursie(verslagen)
Basiscursus Wilde Planten

Amelisweerd, niet geasfalteerd!

Op zaterdag 27 september werd in de binnenstad van Utrecht een protestmars gelopen tegen verbreding van de A27. Ik heb meegelopen, al doe ik zo iets zelden. Het is voor mij onbegrijpelijk waarom honderden prachtige bomen moeten wijken voor een strook asfalt waarvan het nut sterk te betwijfelen valt. Het zijn een handjevol politici, die tegen de brede publieke opinie in de verbreding per se willen doordrukken. Waardoor worden zij gedreven?

De mars werd georganiseerd door een aantal organisaties, zoals de Vrienden van Amelisweerd en de Kerngroep Ring Utrecht. De manifestatie begon om 13:00 uur op het Domplein, dat al bomvol met mensen stond. Er was muziek, er waren toespraken en er werd gezongen. We kregen instructies welke kreten tijdens de tocht allemaal konden roepen, zoals “Amelisweerd, niet geasfalteerd” en “bomen, bomen, bomen,..” en “Klim de boom in, de boom in. Tegen de stroom in, de stroom in”. Ruim drie kwartier na het begin vertrok de stoet, een sliert van honderden mensen door de binnenstad.

Ik ontmoette al snel Hans Dupont, een vorige penningmeester van onze vereniging, die ook meeliep. Hij blijkt een notoire protestmarsloper te zijn. Voor hem leek het routine, voor mij was het wennen. Ik moest wat gêne overwinnen, maar al gauw schreeuwde ik even hard als iedereen. En tussen het scanderen door kletsten we gezellig met elkaar. Na terugkomst op het Domplein kon je daar een hartenkreet schrijven op een papieren blaadje om een wensboom mee op te tuigen.

Heeft de mars zin gehad? De toekomst zal het leren. Na de verkiezingen kunnen de politieke verhoudingen gunstiger liggen. De mars verliep in ieder geval rustig en vreedzaam. Het gevoel van saamhorigheid alleen al is de moeite waard om mee te doen.

Een wensboom om Amelisweerd met rust te laten
foto: Frans Coolen

Voorpagina: Gewoon sneeuwkllokje
foto: Saxifraga-Luc Hoogenstein

Inhoud

- 2 Amelisweerd, niet geasfalteerd
- 3 Sponsoractie Jubileumboek
- 4 Excursie Elster Buitenwaarden en Landgoed Niënhof
- 6 Activiteiten komende periode
- 8 Basiscursus Wilde Planten
Activiteiten in Vogelvlucht

De afdeling Utrecht (1902) omvat de gemeenten Utrecht, De Bilt, Houten, IJsselstein, Stichtse Vecht, Nieuwegein en Vijfheerenlanden
Voorzitter: Frans Coolen;
voorzitter@utrecht.knnv.nl
Secretaris: Paul Raadschelders;
secretaris@utrecht.knnv.nl
Ledenadministratie: Paul Raadschelders;
ledenadministratie@utrecht.knnv.nl
Penningmeester: Yvonne van Putten;
penningmeester@utrecht.knnv.nl
Natuurhistorisch secretaris: Petra Jansen;
activiteiten@utrecht.knnv.nl
Webmaster: Cockie Streng;
webmaster@utrecht.knnv.nl
Redactie: Paul Damoiseaux;
convo@utrecht.knnv.nl
Plantenwerkgroep: Richard Janzen;
plantenwerkgroep@utrecht.knnv.nl
Vogelwerkgroep: Menko Vlaardingebroek;
vogelwerkgroep@utrecht.knnv.nl
Erelid:
Mevr. P. Bouwmeester-Bels
Dhr. Richard Janzen
Website: www.utrecht.knnv.nl

Sponsoractie onder leden voor het jubileumboek

Het schrijven van ons jubileumboek: “Bomen van alle kanten bekeken” vordert goed. Inmiddels zijn 31 van de pakweg 45 hoofdstukken geschreven. Ook hebben we een uitgever gevonden: Pictures Publishers uit Woudrichem.

Het maken en uitgeven van een boek kost natuurlijk geld. Vooral aan de opmaak, het drukken en het publiceren zijn veel kosten verbonden. We zijn druk bezig om financiële bronnen aan te boren, zoals sponsoraanvragen bij gemeente, bedrijven en fondsen. Ook hier maken we goede vorderingen, maar we hebben nog een weg te gaan. In april van dit jaar heeft de Belastingdienst ons de ANBI-status verleend. Daarmee wordt het schenken van giften aan onze vereniging aantrekkelijk, omdat deze giften fiscaal aftrekbaar zijn.

Graag willen we ook onze eigen leden bij de fondswerving betrekken. Zo kan iedereen een bijdrage leveren aan het tot stand komen van het boek. Daarom vragen wij je als lid van KNNV afdeling Utrecht om het jubileumboek te sponsoren. Dat kun je doen door een donatie over te maken naar rekeningnummer: NL95 RBRB 8848 8507 74 t.n.v. KNNV afdeling Utrecht, onder vermelding van ‘donatie jubileumboek’.

Iedere bijdrage, klein of groot, is welkom. Natuurlijk mogen ook jouw familieleden, vrienden of kennissen aan het boek bijdragen. Iedereen die € 100 of meer doneert, krijgt een exemplaar van het boek cadeau en wordt als donateur in het boek vermeld.

Heb je vragen, mail dan naar: bomenboek.utrecht@gmail.com

Activiteiten afgelopen periode

Excursie naar de Elster Buitenwaarden, 20 september

door Petra Jansen

Op zaterdag 20 september gingen we met acht personen naar de Elster Buitenwaarden, een gebied dat voor twee derde eigendom is van de provincie Utrecht en voor een derde van de Stichting Utrechts Landschap, die het gebied ook beheert. Hier eerst wat informatie met de websites van Utrechts Landschap en Nature Today als bron:

Elster Buitenwaarden

foto: Caroline Meijer

De Elster Buitenwaarden vormt een natuurgebied met nat schraalland, moeras en open graslanden dat deel uitmaakt van het Natura 2000-netwerk. Het gebied is 145 hectare groot en gelegen langs de Nederrijn bij Elst, in de gemeente Rhenen. Tot 2014 was het gebied in agrarisch gebruik. Sindsdien werkten provincie Utrecht, Utrechts Landschap en Rijkswaterstaat samen aan natuurherstel, in 2024 is de nieuwe inrichting afgerond.

Eerst is de voedselrijke kleilaag afgegraven: 500.000 kuub in totaal, waardoor kwelwater weer naar boven kan komen door de zandgrond: een uitstekende basis voor nat schraalland. Ook de nieuw gegraven geulen worden gevoed met kwelwater. Om het gebied een boost te geven is er maaisel van een bloemrijk gebied uit de omgeving uitgestrooid. Het gras in de uiterwaard staat inmiddels vol met kruiden. Door de herinrichting is een natuurgebied ontstaan dat ontelbare soorten bloeiende planten, vissen, amfibieën en vogels aantrekt, ook zeldzame soorten zoals de Roerdomp en het Porseleinhoen, en Vetblad, Brede orchis, Klokjesgentiaan, Stijve ogentroost, Parnassia en Moeraskartelblad. Het moeras vormt een uitstekend paaigebied voor vissen als de Riviergrondel, de Kleine modderkruiper en de Bittervoorn. Het gebied heeft tijd nodig om zich helemaal te ontwikkelen, maar is nu al rijk aan bedreigde planten die zich er zelf hebben gevestigd, zoals Driekantige en Stekende bie.

De Elster Buitenwaarden is met de Plantage Willem III verbonden via een faunapassage onder de Rijksweg (N225), waardoor Damherten, Reeën, Dassen, Gallowayrunderen en Konikpaarden tussen de uiterwaarden en de Utrechtse Heuvelrug kunnen bewegen. Ook aan de rivierkant is de Elster Buitenwaarden verbonden met verderop gelegen natuur. Er zijn gemarkeerde wandelroutes van 4,6 km. Van half oktober tot half maart is een groot deel van het gebied afgesloten voor wandelaars omdat het dan rustgebied is voor wintervogels. Tot zover de info van Utrechts Landschap (www.utrechtslandschap.nl/gebied/natuur/elster-buitenwaarden) en Nature Today (www.naturetoday.com/nl/nl/nature-reports/message/?msg=33733).

Wij troffen het gebied aan op een prachtig zonnige zaterdagochtend, echt het nazomergevoel. Je kunt er vlakbij parkeren op de parkeerplaats net buiten Elst. De faunapassage onder de provinciale weg dient tevens als veilige onderdoorgang voor wandelaars. Onder het viaduct troffen we meteen al een kudde Galloways aan. Zelfs hier zag het er prettig uit voor de stier en de koeien: op de stalen pijlers van het viaduct zit nog een dikke kleilaag, wat een mooi natuurlijk aanzien geeft.

Verder het gebied in was er veel te zien, zie hieronder Nine Ebben's lijstje met onze waarnemingen. We keken naar vogels, planten, libellen en vlinders. We zagen dan wel geen Roerdomp of Porseleinhoen, maar wel een groep Dodaarsjes, ook erg leuk. Verder een Kleine zilverreiger, die een heel ander gedrag laat zien dan een Grote zilverreiger, als je het eenmaal goed gezien hebt, vergis je je niet meer. Tot onze verrassing waren er inderdaad nog veel vlinders te zien en kleine plantjes waarvoor je echt moest bukken om ze goed te bekijken. Ons wandeltempo lag daardoor erg laag en uiteindelijk moesten we ons min of meer terug haasten naar de auto's omdat het inmiddels ruim over 13:00 uur was en er vanuit het westen forse regen- en onweersbuien kwamen opzetten!

Het gebied is zeer de moeite waard om te bezoeken; het was een erg fijne excursie!

Faunapassage

foto: Caroline Meijer

Opmerkelijke en bijzondere waarnemingen genoteerd door Nine Ebben:

Libellen: Paardenbijter, Blauwe glazenmaker

Vlinders: Oranje luzernevlinder, Kleine vuurvler

Vogels: mannetje en vrouwtje Roodborsttapuit, Kleine zilverreiger, Cetti's zanger, een groepje van zes Dodaarsjes

Planten: Bleekgele droogbloem, Fraai duizendguldenkruid, Heksenmelk, Vijfdelig muskuskruid, Kattendoorn, Zomerbitterling

Zomerbitterling (links), Fraai duizendguldenkruid (rechts)
foto: Nine Ebben

Paddenstoelenexcursie Landgoed Niënhof, 25 oktober
door Nine Ebben

Zonder afzeggingen vanwege de slechte weersverwachting stonden we op 25 oktober jl. met z'n elven om 10:00 uur op het parkeerplaatsje bij de Niënhof. Annemiek Meus was onze gids en zij kent het landgoed als geen ander, want ze is al jaren coördinator van de natuurbeheergroep daar. Na een inleiding over de historie van het landgoed door Annemiek gingen we op pad.

Al snel kwamen we verschillende soorten paddenstoelen tegen zoals de Reuzenzwam, Oranje aderswam, Gewoon elfenbankje en het Fopelfenbankje; deze laatste heeft geen gaatjes aan de onderkant maar een labyrint van plaatjes. Er werden volop foto's gemaakt van de paddenstoelen die we tegenkwamen. Annemiek

Bottercollybia
foto: Caroline Meijer

Paddenstoelenlaantje Niënhof
foto: Caroline Meijer

vertelde ons over symbionten, paddenstoelen die samenleven met bomen; over saprophyten, die leven op dode resten van andere organismen zoals bladeren, naalden en dood hout en dit materiaal afbreken en over parasieten, die op levende organismen leven en schade toebrengen aan hun gastheer.

Op een gegeven moment gingen we naar de Paddenstoelenlaan, een niet-vrij toegankelijke oude eikenlaan. Jaren geleden is de natuurbeheergroep deze laan paddenstoelenvriendelijk gaan beheren ten behoeve van mycorrhizapaddenstoelen (symbionten). Dit hield onder meer in dat eerst Klimop en opslag van

Excursiedeelnemers
foto: Nine Ebben

Vogelkers verwijderd moesten worden en dat de laan in het vervolg gemaaid moest worden en het maaisel afgevoerd. Dit alles heeft zijn vruchten afgeworpen: al vrij snel verschenen er wortelende Boleten en met mondjesmaat ook Russula's. Later zijn de Russula's toegenomen en nu vonden we onder meer de Duifrussula, de Scherpe kamrussula en de zeldzamere Roze geelplaatrussula. Annemiek vertelde dat Russula's een feestmaaltijd zijn voor muizen en slakken. Verder vonden we nog andere paddenstoelen zoals de Valse beukenzwam en Groene anijstrechtterzwam.

Nadat we alles op de Paddenstoelenlaan hadden bekeken ging het enorm plenzen, maar iedereen ging nog mee om onze tocht over het terrein te vervolgen. Onderweg zagen we onder meer nog de Grote trechterzwam, de Wortelende aardappelbovist, de Plooivoetstuijzwam, de Waslakzwam en de Vuurzwam. Deze laatste zwam heet niet voor niets Vuurzwam want als je een stukje proeft (altijd weer uitspugen!) staat je mond in vuur en

vlam. Wat ook bijzonder is aan deze paddenstoel is dat hij alleen bij Hazelaar voorkomt. Als afsluiter zagen we nog een Gekraagde aardster.

Al met al was het een zeer plezierige excursie waarbij we veel paddenstoelen hebben gezien en de regen ons niet deerde.

Roze geelplaatrussula
foto: Caroline Meijer

U-pas zaken

U-pashouders kunnen hun contributie bekostigen uit hun budget. U-pashouders die lid willen worden kunnen zich wenden tot de penningmeester: penningmeester@utrecht.knnv.nl. Om in aanmerking te komen voor een U-pas gelden voorwaarden t.a.v. het inkomen die vermeld staan in u-pas.nl. U kunt ook bellen met 088-600 6300

Activiteiten komende periode

Nieuwjaarswandeling Landgoed Beerschoten, zondag 4 januari

Vlak na de jaarwisseling gaan we wandelen op Landgoed Beerschoten in De Bilt met bijzondere aandacht voor de winterherkenning van bomen. Onze gids is René Wassenberg, een ervaren natuurgids en cursusleider met als specialiteit bomen en struiken. Na afloop toosten we tijdens een alcoholvrije borrel vanuit de achterbak van onze natuurhistorisch secretaris op een mooi bomenjaar in 2026!

Landgoed Beerschoten
foto: Caroline Meijer

Datum: zondag 4 januari 2026

Tijd: 10:00-12:15 uur, aansluitend alcoholvrije nieuwjaarsborrel tot 12:30 uur.

Startpunt: we verzamelen op de parkeerplaats bij het Koetshuis van Landgoed Beerschoten, De Holle Bilt 6, 3732 HM De Bilt

Aanmelden: uiterlijk 31 december via utrecht.knnv.nl/agenda/

Trage Tocht Veenendaal-West, maandag 5 januari Eerste-maandag-van-de-maandwandeling

Deze winter lopen we op de eerste maandag van de maand een aantal Trage Tochten.

In 2026 trappen we af met de Trage Tocht Veenendaal-West van 15 km. Een wandeling door bos en heide over de Utrechtse Heuvelrug en door Boswachterij Amerongse Berg. Ook nu dus weer even wat klimmen. We passeren diverse grafheuvels en klimmen naar de Elsterberg op 62,5 meter hoogte. Op de terugweg nemen we op de valreep Landgoed Prattenburg mee en lopen vandaar terug naar het station.

Datum: maandag 5 januari 2026

Tijd: trein van 9:15 uur uit Utrecht CS richting Rhenen. Uitstappen in Veenendaal-West. Vertrek vanuit Veenendaal-West tussen 15:00-16:00 uur.

Aanmelden: uiterlijk 2 januari via: utrecht.knnv.nl/agenda/

Trage Tocht Hollandsche Rading, maandag 2 februari Eerste-maandag-van-de-maandwandeling

Vervolg van de winterserie Trage Tochten op de eerste maandag van de maand.

Deze maand is de Trage Tocht Hollandsche Rading van 16 km

aan de beurt. Een wandeling op de overgang van de droge bosgebieden van de Utrechtse Heuvelrug naar het natte veenweidegebied. We wandelen eerst door de uitgestrekte en afwisselende bossen en vervolgens hebben we uitzicht over het halfopen boerenland rond Maartensdijk. Helaas komen we dan ook weer wat dichterbij de snelweg. Maar in de bossen hopen we op veel vogels.

Datum: maandag 2 februari 2026

Tijd: trein van 9:15 uur uit Utrecht CS richting Hilversum. Uitstappen in Hollandsche Rading. Vertrek vanuit Hollandsche Rading tussen 15:00-16:00 uur.

Aanmelden: uiterlijk 29 januari via utrecht.knnv.nl/agenda

Hollandsche Rading
foto: Caroline Meijer

Plas-dras in Baambrugge
foto: Caroline Meijer

Avondlezing over waterbeleid en natuurbeheer, woensdag 11 februari

We zijn allemaal afhankelijk van schoon en voldoende water, voor onszelf en voor onze leefomgeving. Maar of het ideale watersysteem er voor iedereen hetzelfde uitziet gaan we ontdekken in een interactieve sessie met Frank-Juriën Dam, landschapsarchitect en AB-lid bij Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden namens Partij voor de Dieren. Deze lezing wordt door de KNNV georganiseerd in samenwerking met Utrecht Natuurlijk.

Datum: woensdag 11 februari 2026

Tijd: 19:30-21:30 uur

Plaats: Graftsteede Van Swindenstraat 129, 3514 XR Utrecht

Aanmelden: vóór 7 februari 2026 via utrecht.knnv.nl/agenda/

Trage Tocht Maarn, maandag 2 maart Eerste-maandag-van-de-maandwandeling

Laatste eerste-maandag-van-de-maandwandeling in de winterreeks Trage Tochten.

We lopen de Trage Tocht Maarn van 13 km. De route loopt langs de zuidkant van Maarn en we komen dus langs de Zanderij, waar we de unieke collectie keien uit de voorlaatste IJstijd passeren. Ook hier is het weer een beetje klimmen en dalen. Vanaf de zandafgraving klimmen we weer omhoog de heuvelrug op.

Datum: maandag 2 maart 2026

Tijd: trein van 9:15 uur uit Utrecht Centraal richting Rhenen. Uitstappen in Maarn. Vertrek vanuit Maarn tussen 15:00-16:00 uur.

Aanmelden: uiterlijk 25 februari via utrecht.knnv.nl/agenda/

Vogelexcursie Everdinger Waarden, zaterdag 21 maart

Op zaterdag 21 maart staat de Everdinger Waarden op het programma. Dit veelzijdige gebied bestaat uit slikplaten, rietkragen, hooilandjes met meidoornhagen en moerasbos. We kunnen dus water- en moerasvogels verwachten, maar ook steltlopers zoals Grutto en Oeverloper, zangvogels zoals Roodborsttapuit en Kneu en roofvogels. Misschien zien we de Zomertaling, komt er een Bruine kiekendief langs en zien we de eerste Rietzanger van het jaar. Afwachten maar.

We maken een wandeling van 5 tot 6 kilometer, natuurlijk met de nodige stops om naar de vogels te kijken. Je bent van harte welkom, met of zonder 'vogelervaring'. We nemen nog wat extra verrekijkers mee en er is ook een telescoop aanwezig.

Datum: zaterdag 21 maart

Tijd: we vertrekken rond 9:00 uur per auto uit Utrecht en denken rond 15:00 uur weer in Utrecht terug te zijn.

Aanmelden: uiterlijk dinsdag 17 maart via utrecht.knnv.nl/agenda/. Op het formulier kun je aangeven of je een auto tot je beschikking hebt of mee wilt rijden. Na 17 maart sturen we je informatie over vervoer. We verdelen de reiskosten over de deelnemers. Het maximum aantal deelnemers is 16.

Grutto
foto: Paul Damoiseaux

Basiscursus Wilde Planten 2026

Ook in 2026 organiseren wij weer een plantencursus in samenwerking met Floron. De opzet is ongewijzigd: je volgt de online plantencursus van Floron en tegelijkertijd doe je praktijkervaring op onder begeleiding van ervaren plantenkenners van onze vereniging.

Je krijgt bovendien een loep en een gratis lidmaatschap van onze vereniging. De totale cursuskosten zijn aanzienlijk lager dan alleen deelname aan de Floroncursus. Veel voordeel, dus.

Vanaf eind december/begin januari kun je je aanmelden op onze website: utrecht.knnv.nl/ (niet via de website van Floron).

Voor informatie over de online Floroncursus, zie: www.floron.nl/floracursus

Boekenbestelservice KNNV

Raadpleeg de website van de KNNV-uitgeverij (knnvuitgeverij.nl) of de advertenties van de KNNV-uitgeverij in Natura om te bepalen wat je wilt bestellen. Informeer naar de prijs bij de afdeling Utrecht (het gaat om aanzienlijke kortingen). Stuur een email met de volledige bestelinformatie naar penningmeester@utrecht.knnv.nl. U ontvangt een factuur en zodra deze betaald is, worden de boeken besteld. De boeken kunnen worden afgehaald bij de penningmeester (woonachtig in Leidsche Rijn, Utrecht).

Afdelingsweekend 2026

door Yvonne van Putten

Het afdelingsweekend van en voor leden van KNNV afdeling Utrecht vindt in 2026 plaats in Zuid- Limburg van 5-7 juni 2026. Zet deze data alvast in je agenda!

We verblijven in het Natuurvriendenhuis Eikhold in Heerlen. Zuid-Limburg is een streek met heuvels, kasteelhoeven, vakwerkboerderijen, watermolens, mergelgroeven, beekdalen, sfeervolle dorpjes en adembenemende uitzichten. De Brunssummerheide is vlakbij.

De komende tijd wordt gewerkt aan een gevarieerd programma. Voor sommige excursies zal vervoer met auto's nodig zijn, omdat de fietsafstanden te groot zijn. Tijdens het weekend is er naast

Natuurvriendenhuis Eikhold

bron: nivon.nl/accommodaties/eikhold/

natuurbeleving volop ruimte voor ontmoeting en gezelligheid. Informatie over het programma lees je in de volgende Convo. Het weekend start op vrijdagmiddag 5 juni en eindigt op zondagmiddag 7 juni. De kosten zijn €139 per persoon. In de accommodatie zijn zowel één- als tweepersoonskamers beschikbaar. Er is voor 18 personen gereserveerd.

Aanmelden kan vanaf begin januari 2026. Houd de nieuwsbrief en website van de afdeling in de gaten.

Activiteiten in Vogelvlucht

4 januari	Wandeling Landgoed Beerschoten
5 januari	Trage Tocht Veenendaal-West
2 februari	Trage Tocht Hollandsche Rading
11 februari	Lezing waterbeleid en natuurbeheer
2 maart	Trage Tocht Maarn
21 maart	Vogelexcursie Everdinger Waarden

De CONVO is de periodiek van de afdeling Utrecht van de KNNV en verschijnt vier keer per jaar. Sluitingsdatum kopij voor de volgende CONVO: **19 februari 2026**. Kopij aanleveren via redactie@utrecht.knnv.nl

Een abonnement op de CONVO zonder lidmaatschap kost €15,50 per jaar.

Contributie/lidmaatschap 2026: gewoon lid: €37,50; huisgeenootlid: €16,50; jeugdlid*: €23,00 te voldoen op rekening NL95RBRB8848850774 t.n.v. KNNV afdeling Utrecht. Vanaf 1 oktober 2026 bedraagt de contributie €8,00 tot het einde van het kalenderjaar. U-pashouders kunnen hun contributie geheel of gedeeltelijk voldoen uit hun budget. Opzegging van het lidmaatschap vóór 1 november. Leden van de KNNV zijn bij activiteiten van de KNNV verzekerd tegen persoonlijke aansprakelijkheid.

Wil je de verenigingstelescoop voor maximaal 3 weken lenen, neem dan contact op met beheerder Ton Goes:

ton.goes@ziggo.nl

*Het jeugdlidmaatschap geldt tot en met het kalenderjaar waarin men 31 wordt.